

การดำเนินนโยบายเรียกร้องดินแดนอินโดจีนคืน

๔.๑ สถานะการภายในและภายนอกประเทศ

คานการ เมืองภายในประเทศ หลังจากที่มีรัฐบาลพลตรี ป. พิบูลสงครามได้เข้าบริหารประเทศเมื่อ ๒๐ ธันวาคม ๒๔๘๑ รัฐบาลชุดนี้นอกจากมีฐานะมั่นคงดังกล่าว ยังมีลักษณะที่ใช้การปกครองแบบเผด็จการทางทหารด้วย ทั้งนี้ นอกจากอิทธิพลของความสำเร็จของผลงานของพลตรี ป. พิบูลสงครามที่ได้ดำเนินมา ทำให้เขาอยู่ในฐานะผู้นำสำคัญของชาติแล้ว พลตรีพิบูลสงครามยังมีแนวความคิดไม่นิยมการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเห็นว่าการปกครองแบบผู้นำที่มีอำนาจเด็ดขาดโดยมีกำลังทหารหนุนหลัง จะเป็นวิธีที่เป็นผลดีสำหรับประเทศไทย^๒ เช่นเดียวกับการปกครองของเยอรมันและญี่ปุ่น ซึ่งประสบความสำเร็จในการสร้างชาติอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ที่รัฐบาลพลตรี ป. พิบูลสงคราม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากทหารด้วยดีแล้ว จึงดำเนินการพยายามหากำลังสนับสนุนจากประชาชน^๓ อีกด้วย โดยมีหลวงวิจิตรวาทการ มักช่วยเป็นหัวแรงในการปลุกฝังความรู้สึกชาตินิยมขึ้น เพื่อจะได้พลังของประชาชนไว้สนับสนุนรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการปลุกฝังความรู้สึกชาตินิยมอย่างเข้มแข็งภายหลังจากได้ประกาศความเป็นกลาง เป็นหลักในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ เนื่องจากเกิดสถานะการสงครามคานยุโรปขึ้นเมื่อ ๒๔๘๒ ทั้งนี้รัฐบาลเห็นว่าลัทธิชาตินิยมเป็นพลังในการเสริมสร้างความก้าวหน้าของประเทศชาติ เป็นพลังในการต่อต้านเพื่อป้องกัน และเป็นพลังในการรุกรานเหมือนกันที่ลัทธิชาตินิยมในเยอรมัน ได้ช่วยสร้างเยอรมันให้เป็นปึกแผ่นและก้าวหน้า ดังนั้นรัฐบาลจึงนำลัทธิชาตินิยมมาปลุกฝังให้กับประชาชนคนไทยในสถานการณ์ที่โลกมีวิกฤติการณ์สงครามเกิดขึ้น เนื่องจากความรู้สึกชาตินิยมได้ถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้น โดยรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้รัฐบาลได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งรัฐบาลได้รับผลสำเร็จโดยประชาชนให้การสนับสนุนรัฐบาลอย่างเต็มที่ จึงทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลยิ่งมั่นคงขึ้น ส่วนคานสภาผู้แทนราษฎร พลตรี ป. พิบูลสงครามก็สามารถควบคุมได้โดยเด็ดขาดด้วยการขึ้นเงินเดือนให้แก่

๑. Donald E Nuechterlein, Thailand and the Struggle for Southeast Asia. (New York, Cornell University Press, 1965) p. 42.

๒. Ibid, p. 43.

๓. จุลลา งอนรด, ดำเนินและความเป็นมาของลัทธิชาตินิยมในประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ประกอบการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาฯ, ๒๕๑๓, หน้า ๕๒.

เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑^๓ เสถียรภาพของรัฐบาลก็มั่นคง และได้เริ่มงานสร้างชาติ
เป็นการใหญ่ พร้อมทั้งการปรับปรุงแสนยานุภาพเพื่อให้อังกฤษไทยมีความสามารถในการ
ป้องกันเอกราชของประเทศสูงขึ้น

๓.๑.๒ อภิชนะการเมื่อระหว่างประเทศหลังจากได้เกิดความตึงเครียดทั้ง
ในยุโรปและเอเชีย มาเป็นเวลาหลายปี ก็เกิดสงครามใหญ่ขึ้น เริ่มด้วยการที่เยอรมัน
ก็โคไชยิดโปแลนด์ ฝรั่งเศส และอังกฤษ จึงประกาศสงครามกับเยอรมันในวันที่ ๓
กันยายน ๒๕๔๒^๔ สถานะสงครามโลก จึงเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งในทวีปยุโรป ส่วนทางด้าน
เอเชียได้เกิดสถานการณ์สงครามขึ้นระหว่างญี่ปุ่นกับจีนและรัสเซีย ญี่ปุ่นได้เกิดการรบกับรัสเซีย
ในเดือน กรกฎาคม ๒๕๕๐^๕ เนื่องจากเกิดความไม่สงบในรัสเซียรัฐบาลแมนจูก็ จึงได้
ส่งทหารเข้าโจมตีรัสเซีย เหตุผลในการโจมตีของญี่ปุ่นครั้งนี้ เนื่องจากเกิดความไม่สงบภายใน
ของรัสเซียและเพื่อให้สภาพภูมิการเพิ่มงบประมาณทางการทหารของญี่ปุ่น ต่อมาในวันที่
๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ได้เกิดการรบระหว่างญี่ปุ่นกับรัสเซียอีกเกี่ยวกับปัญหาเขตแดนบนเนินเขา
ชางคูเฟิง เนื่องจากการเป็นศัตรูกันระหว่างญี่ปุ่นกับรัสเซีย จึงทำให้รัสเซียให้การสนับสนุน
จีนในการทำการรบต่อต้านญี่ปุ่น การรบระหว่างญี่ปุ่นกับจีน ซึ่งได้เกิดขึ้นมานานแล้วอันเนื่อง
มาจากการขยายอาณาเขตของญี่ปุ่นเข้าไปในแมนจูเรีย ต่อมาในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๐ ได้
เกิดสภาพสงครามขึ้นระหว่างจีนกับญี่ปุ่นที่เมืองไผ่ปิง (ภาคเหนือของจีน) ซึ่งสงครามครั้งนี้
มีแนวโน้มจะกลายเป็นสงครามใหญ่ที่มีการประกาศกันขึ้น ซึ่งสงครามครั้งนี้อาจจะทำให้ประเทศไทย
เดือดร้อนเพราะมีชาวจีนในประเทศไทยเป็นจำนวนมากที่จะมีปฏิกริยาต่อต้านญี่ปุ่นด้วย

เนื่องจากเกิดสถานการณ์สงครามขึ้นทั้งในยุโรปและในเอเชีย ประเทศไทยจึง
เป็นประเทศเล็ก รัฐบาลภายใต้การนำของพลตรี ปิณุดสงคราม จึงได้ประกาศนโยบายเป็นกลาง

๓. สงบ สุริยนิพนธ์ เรื่องเดิม, หน้า ๑๐๕

๔. แรม ๗ หมวด สงครามโลกครั้งที่ ๒ (สงครามยุโรป), หมู่ การพิจารณาความกลางของไทย

๕. แรม ww.๒/๒ หมวดสงครามโลกครั้งที่ ๒ หมู่การปฏิบัติการของญี่ปุ่นเกี่ยวกับจีนและภาค

เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๔๘๒^๖ ในนานาประเทศทั่วไป

๓.๒ อิทธิพลของปัจจัยต่อการตัดสินใจของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายเป็นกลาง

๓.๒.๑ อิทธิพลของปัจจัยภายในประเทศ หลังจากที่ประเทศไทยได้ดำเนินการยกเลิกสนธิสัญญาที่ก่อให้เกิดการเสียเปรียบแก่ประเทศไทยและทำสนธิสัญญาเสมอภาคกับนานาประเทศจนประเทศไทยได้มีความเท่าเทียมกับนานาประเทศดังกล่าวแล้ว ต่อมาเมื่อประเทศไทยเปลี่ยนรัฐบาลใหม่โดยพล.ตรี พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ บุคคลสำคัญของคณะรัฐมนตรีประกอบด้วยบุคคลที่เคยรวมในคณะรัฐบาลชุดพระยาพหลา มาแล้วหลายคนเช่น หลวงประดิษฐมนูธรรม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง พระยาศรีธรรมมาธิบดี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ พันเอกพิบูลสงครามเป็นทั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและมีหม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ ที่ปรึกษาฝ่ายไทยประจำกระทรวงการต่างประเทศสมัยเดิมคงดำรงตำแหน่งด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคคลผู้ทรงอำนาจในการดำเนินนโยบายในสมัยพระยาพหลา ยังคงมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศในสมัยรัฐบาลต่อมาด้วย เนื่องจาก บุคคลกลุ่มนี้ได้เคยเห็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับประเทศในการดำเนินนโยบายผูกมิตรกับทุกประเทศแล้ว รัฐบาลชุดพันเอกพิบูลสงคราม จึงยังคงยึดถือนโยบายผูกมิตรกับทุกประเทศ นอกจากนั้นประเทศใหม่ที่จะได้ยกเลิกสนธิสัญญาไม่เสมอภาคกับนานาชาติปลาย พ.ศ.๒๔๘๐ ทำให้ประเทศไทยมีเสรีภาพโดยสมบูรณ์และมีฐานะเท่าเทียมกับนานาประเทศ ทำให้รัฐบาลและประชาชนมีความปรารถนาที่จะรักษาเสรีภาพที่ได้รับมาตลอดไปภาคหลังจากการได้รับวิมรสของการเสียเอกราชทางภาคและทางภานี้มาแล้ว ฉะนั้นรัฐบาลชุดพระยาพหลา และรัฐบาลพันเอกพิบูลสงครามจึงกำหนดนโยบายที่จะรักษาเอกราชเสรีภาพและความเสมอภาคไว้เป็นหลักของการดำเนินนโยบายปกครองประเทศต่อมา

๖. แฉ่ม ๑, หมวด ๓ สงครามโลกครั้งที่ ๒ (สงครามยุโรป), ปัญหาการพิจารณาความเป็นกลางของประเทศไทย, ๓.๑.๓ .

๗. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑, ๕ ธันวาคม ๒๔๗๘ หน้า ๗ .

๘. หนังสือข่าวโฆษณาสาร, ปีที่ ๑, ฉบับที่ ๑, วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑, หน้า ๒.

รัฐบาลสมัยพลตรี ป. พิบูลสงครามได้พิจารณาแล้วว่าประเทศไทยเป็นประเทศเล็ก กำลังอาวุธและทหารอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไม่ได้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นตามสมควร ประกอบกับมีทางขบประมาณ และเศรษฐกิจของประเทศเพิ่งได้รับการปรับตัวจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำโดยทั่วไป เพื่อความสงบสุขและการอยู่ดีกินดีของประชาชน รัฐบาลควรจะบำรุงประเทศให้เจริญรุ่งเรือง เพื่อรัฐบาลจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนโดยทั่วไป และเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวายภายในประเทศ อันจะเกิดจากปัญหาเงินในประเศไทยที่มีใจถ่วงการกระทำของญี่ปุ่นต่อจีน และเพื่อป้องกันอิทธิพลของชาติที่เกือสงครามที่มีดินแดนติดกับไทย คืออังกฤษและฝรั่งเศส ได้ใช้อิทธิพลก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อประเทศไทย รัฐบาลจึงได้ประกาศนโยบายภูมิกรก่อนานาประเทศ เพื่อประเทศไทยจะได้ทำการค้าขายเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับทุก ๆ ชาติโดยเสมอภาคกัน

เนื่องจากรัฐบาลชุด พลตรี พิบูลสงครามเป็นรัฐบาลที่มีเสถียรภาพเข้มแข็งมั่นคง เพราะนอกจากได้รับการสนับสนุนจากพระยาเหล่า และยังประกอบด้วยหลวงประดิษฐ์มนูธรรม ผู้นำกลุ่มแนวความคิดเสรีประชาธิปไตย จึงทำให้รัฐบาลของพลตรี พิบูลสงคราม ได้รับการสนับสนุนทั้งอิทธิพลของกลุ่มทหารและพวกพลเรือนที่นิยมประชาธิปไตยด้วย ประกอบกับประวัติกการต่อสู้ของพลตรีพิบูลสงครามเอง ซึ่งการเถรขว่มในคณะผู้ก่อการปฏิวัติในคณะราษฎรและได้ผ่านการปราบปรามกบฏ ขวรเคจร และถองถ่างร่งตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในเวลาต่อมา ทำให้เป็นหลวงพิบูลนักรการ เมืองที่มีความสำคัญมาโดยตลอด ฉะนั้นเมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว จึงสามารถควบคุมสถานการณ์ภายในประเทศได้โดยเฉียดขาดไม่มีกลุ่มอิทธิพลอื่นใดจะมามีคักคานการตัดสินใจของรัฐบาลได้แม้จะมีพวกเงินภายในประเทศก่อปฏิกริยาก่อความวุ่นขึ้น รัฐบาลก็สามารถจัดการรักษาความสงบภายในประเทศได้โดยเรียบร้อย จึงนับได้ว่ารัฐบาลโดยการนำของพลตรีพิบูลสงครามดำเนินนโยบายภูมิกรกับทุกประเทศเพื่อประเทศจะได้ติดต่อก้าขายกับทุกประเทศ ได้โดยอิสระอันจะทำ ความเจริญ ความอยู่ดี

กินถิ่นมาสู่ประชาชน

๓.๒.๒ ปัจจัยภายนอกประเทศ

ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายเป็นกลางของไทยที่สำคัญ เกิดจากสภาวะสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในยุโรประหว่างอังกฤษและฝรั่งเศสประกาศ สงครามกับเยอรมัน เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๔๘๒ ภายหลังจากที่เยอรมันส่งกำลัง เข้ายึด โปแลนด์ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๘๒ ถึงแม้สงครามจะเกิดขึ้นในยุโรป ซึ่งอยู่ห่าง ไกลประเทศไทย แต่รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าประเทศอังกฤษและฝรั่งเศสได้มา มี กินแดนที่เป็นอาณานิคมติดกับประเทศไทย คือ อินโดจีน ฝรั่งเศส และมลายูของอังกฤษ หากไทยไม่ดำรงความเป็นกลางโดยเกรงครุฑแล้ว อาจเป็นอันตรายแก่ความมั่นคง ของ ประเทศได้ ทั้งนี้อิทธิพลของอังกฤษและฝรั่งเศสยังมีมากในกินแดนอาณานิคมทั้งสอง และอาวุธยุทธภัณฑ์ของไทยยังคงสะสมและมีอำนาจไม่เพียงพอ จึงได้ประกาศความเป็น กลาง ซึ่งรัฐบาลชุดนี้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนด้วยดีโดยประชาชนได้การบริจาค เงินช่วยสนับสนุนกองทัพไทยให้เข้มแข็ง^{๑๐} เพื่อไว้ใจป้องกันประเทศ ดังเช่น นโยบายประเทศอื่นๆ หลายประเทศในยุโรปอย่างสวีเดน เซอร์แลนด์ได้ประกาศความ เป็นกลางแต่ได้ระดมพลเพื่อป้องกันประเทศ นายกรัฐมนตรี พลตรี พิบูลสงคราม ได้ กระทบถึงอันตรายจากสภาพสงครามที่เกิดขึ้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเล็ก มีกำลังอำนาจน้อย วิธีการดำเนินนโยบายเป็นกลางจะเป็นประโยชน์ที่สุดต่อประเทศ ในภาวะที่มีความถึงเถี่ยคเพราะการสู้รบอยู่ทั่วไป นโยบายเช่นนั้นย่อมจะช่วยให้ประเทศ ไทยสามารถดำเนินสัมพันธ์ไมตรีค้าขายกับทุกฝ่ายถึงความเจริญมาสู่ประเทศและประชาชน หากประเทศไทยเข้าร่วมในสงครามฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแล้วประเทศไทยจะได้รับความเสียหาย ยิ่งกว่าการดำรงคนเป็นกลาง เนื่องจากความร้ายแรงของอาวุธจากประเทศคู่สงคราม ทั้งสองฝ่าย ดังจะเห็นได้จากสุนทรพจน์ของจอมพลพิบูลสงคราม กล่าวไว้ว่า.. "นโยบาย เพื่อรักษาสันติจะมีผลกระทบเท่าเทียมกัน สำหรับนานาชาติทั้งปวง ตามนโยบายเช่นนี้

๑๐. หนังสือพิมพ์ข่าวโฆษณาสาร, ปีที่ ๒, ฉบับที่ ๓, ๒๖ ก.ค. ๒๔๘๒, หน้า ๑๕.

จำเป็นสำหรับประเทศไทย ที่จะรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดในการสงคราม....
 นโยบายที่ว่านี้ประสงค์จะสนองผลประโยชน์ไม่เฉพาะของชาติไทย แต่สนองผล
 ประโยชน์อันร่วมกันของบรรดาชาติที่เกี่ยวข้องในโลกภาคนี้ด้วย.... เพื่อเป็นการ
 เสริมเอกราชและความก้าวหน้าของประชาชาติไทย" ๑๑

สำหรับสถานการณ์สงครามกวางเอเชียมั้งจะเกิดสงครามโดยยังไม่มี การ
 ประกาศระหว่างญี่ปุ่นกับจีนตั้งกล่าวแล้ว แม้ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบกระเทือน
 จากการที่พวกจีนก่อปฏิกริยาต่อต้านญี่ปุ่น แต่รัฐบาลก็สามารถควบคุมได้ แต่โดยทั่วไป
 แล้วประเทศไทยยังได้ประโยชน์จากการติดต่อกับชายกับประเทศญี่ปุ่นอยู่เป็นอย่างมาก
 นอกจากวงการค้าแล้ว - ค่านการ เมืองไทยกับญี่ปุ่นก็ได้มีสัมพันธไมตรีต่อกัน ญี่ปุ่น
 ได้แสดงความร่วมมือกับไทยในการยกเลิกสนธิสัญญาไม่เสมอภาคและทำสนธิสัญญาเสมอ
 ภาคใหม่ด้วยดี รัฐบาลพลตรีพิบูลสงครามได้ตระหนักว่าการดำเนินนโยบายเป็นกลางจะ
 ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติในด้านการค้าและการเมือง จึงได้ประกาศนโยบายเป็น
 กลาง ซึ่งประเทศคู่สงครามได้ให้การรับรองความเป็นกลางของไทยด้วยดี

กล่าวได้ว่าการดำเนินนโยบายเป็นกลางของไทยในครั้งนี้เกิดจากปัจจัย
 ภายในประเทศคืออิทธิพลของความคิดของบุคคลที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายของ
 ประเทศและการมีกำลังอำนาจน้อยประกอบกับการที่ประเทศไทยตั้งอยู่ห่างจากประเทศ
 คู่สงครามและถูกชาติมหาอำนาจใช้อิทธิพลบีบบังคับซึ่งได้เคยประสบมาในสมัยพระบาท
 สมเด็จพระจอมเกล้าฯ และเนื่องจากไทยเพิ่งได้รับสิทธิมีความเสมอภาคกับนานาชาติ
 ความสนธิสัญญาเจริญสัมพันธไมตรีใหม่นี้ญี่ปุ่นมีปัจจัยสำคัญ เหล่านี้ต่างมีส่วนทำให้รัฐบาลตัดสินใจ
 สิ้นใจดำเนินนโยบายเป็นกลาง ซึ่งรัฐบาลเล็งเห็นว่า เป็นกลางที่ดีที่สุดในการปรับปรุง
 พัฒนาประเทศอันจะนำความสุขมาสู่ประชาชน

๑๑. โฆษณาสาร, ปีที่ ๔, ฉบับที่ ๑๐, กรกฎาคม ๒๔๘๔, หน้า ๒๓๓๒.

๓.๓ วิธีการที่รัฐบาลไทยใช้ในการรักษาความเป็นกลาง หลังจากรัฐบาลได้ประกาศนโยบายเป็นกลาง เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๔๘๒^{๑๒} ภายหลังจากเกิดสงครามโลกค้ำญยุโรปเพียง ๒ วัน รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการเพื่อรักษาความเป็นกลางทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ

๓.๓.๑ มาตรการรักษาความเป็นกลางภายในประเทศ หลังจากประกาศนโยบายเป็นกลางแล้ว รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาหน้าที่ความเป็นกลางของประเทศไทยขึ้น^{๑๓} ในเดือนกันยายน ๒๔๘๒ รัฐบาลได้ชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติเพื่อความเป็นกลางโดยเคร่งครัด และได้มีการประกาศพระบรมราชโองการให้ประชาชนปฏิบัติความเป็นกลางขึ้น^{๑๔} ก็ได้ประกาศให้ประทัดตราเครื่องส่งวิทยุ อันมีอยู่ในเรือรบของประเทศผู้สงครามที่เข้ามาในน่านน้ำไทย (คำสั่งที่ ๑๒๖๓/๒๔๘๒)^{๑๕} ควบคุม ทางกวนทหารรัฐบาลได้จัดให้มีการลาดตระเวน เพื่อป้องกันการกระทำเพื่อให้ประเทศตรงความเป็นกลางอย่างดีที่สุด

๓.๓.๒ มาตรการรักษาความเป็นกลางกับต่างประเทศ ระหว่างที่ประเทศไทยได้ประกาศความเป็นกลาง โดยแจ้งผ่านสถานทูตประเทศต่าง ๆ คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี สหรัฐ เยอรมัน ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ไซ่ง่อน และป็นัง ทราบ รัฐบาลก็ได้รับการยอมรับรองความเป็นกลางด้วยดีจากรัฐบาลต่างประเทศด้วยดีโดยเฉพาะอังกฤษ

๑๒. แฟ้ม WW.๒/๑.๓ (๑๔) หมวด สงครามโลกครั้งที่ ๒ (สงครามยุโรป), หมายเหตุ การพิจารณาความเป็นกลางของประเทศไทย

๑๓. แฟ้ม WW.๒/๑.๓ (๑๔) หมวด สงครามโลกครั้งที่ ๒ (สงครามยุโรป), หมายเหตุ การพิจารณาความเป็นกลางของประเทศไทย

๑๔. แฟ้ม WW.๒/๑.๓ (๑๔)

๑๕. แฟ้ม WW.๒/๑.๓ (๑๖)

ฝรั่งเศส และเยอรมัน ได้ตอบรับความเป็นกลางของไทยใน ๑๑ ก.ย. ๒๔๘๒ ๒๑ กย. และ ๒๒ ก.ย. ปีเดียวกันตามลำดับ^{๑๖} จึงทำให้ประเทศไทยสามารถติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ได้ทุกฝ่ายด้วยความเสมอภาค นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้แสดงความเป็นกลางของไทยโดยเคร่งครัดอีกครั้งหนึ่ง ในโอกาสที่ประเทศไทยเจรจาทำกติกาสัญญาไม่รุกรานกันกับฝรั่งเศส อังกฤษ และ ญี่ปุ่น ซึ่งได้ลงนามกันในวันที่ ๑๒ มิถุนายน^{๑๗} ๒๔๘๓ ซึ่งการเจรจาทำกติกาสัญญารั้งนี้ ประเทศไทยได้ทำด้วยความเสมอภาคกับฝ่ายอักษะและฝ่ายสัมพันธมิตรด้วย.

การทำกติกาสัญญาไม่รุกรานกันครั้งนี้ เกิดขึ้นจากข้อเสนอของฝรั่งเศส เนื่องจากฝรั่งเศสเกรงว่าไทยจะรุกรานเข้าไปในอินโดจีนฝรั่งเศส ทั้งนี้จากเหตุผลที่ว่า ติมสนธิสัญญาระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ฉบับ พ.ศ. ๒๔๖๗

ข้อ ๒ วรรค ๑ ได้ยืนยันและรับประกันว่าจะเคารพเขตแดนระหว่างกัน
 วรรค ๒ กำหนดให้มีเขตปลอดทหารทั้งสองฝ่าย
 วรรค ๓ ระบุว่า ถ้ามีข้อพิพาทใด ๆ เกิดขึ้นตกลงทางการทุกฝ่ายไม่ได้แล้ว ก็จะต้องให้อนุญาตตุลาการหรือมีคณะที่ศาลโลกพิจารณา ต่อมาเมื่อประเทศไทยทำสนธิสัญญาเสมอภาคกับนอร์เวย์และฝรั่งเศส ทำให้ฝรั่งเศสมีความกังวลในข้อนี้คือ ข้อที่ไม่มีความตามสนธิสัญญา ข้อ ๒ ติม ฉะนั้นเพื่อเจรจายกเลิกสนธิสัญญาไม่เสมอภาค ฝ่ายฝรั่งเศสได้พูดถึงเรื่องนี้ ไทยจึงได้ขอให้ตกลงตามความในสนธิสัญญา ข้อ ๒ ติม จึงเป็นที่ตกลงกันคือ ในสนธิสัญญาใหม่ข้อ ๒๒ โดยบังคับสนธิสัญญาเดิมบางข้อที่ยกเว้นไว้มิให้ยกเลิก คือข้อสัญญาว่าด้วยการกำหนดและการนับเขตแดน การรับประกันเขตแดน และการคงไว้ซึ่งเขตปลอดทหาร ส่วนการระงับข้อพิพาทในทางสงบนั้น ได้ตกลงตามคำเสนอของฝ่ายฝรั่งเศสว่า ให้ไซบัทแห่งตราสารทั่วไปว่าด้วยการระงับข้อพิพาทระหว่างชาติโดยสันติวิธี ซึ่งสหประชาชาติได้ตกลงกันเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๔๙๑^{๑๘} ต่อมาฝรั่งเศสไม่พอใจการให้ประกันเขตแดน

๑๖. แฟ้ม WW.๒/๑.๓ (๑๘,๒๑)

๑๗. แฟ้ม ๓ หมวด สนธิสัญญา หมู่ กติกาสัญญาไม่รุกรานสยามกับฝรั่งเศส พศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๓

๑๘. สนธิสัญญาใหม่ระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ข้อ ๒๑ สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชยและการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๔๘๐

ตามข้อ ๒๒ แห่งสนธิสัญญาฉบับใหม่ดังกล่าว ฝรั่งเศสจึงมาทบทวนขอทำหนังสือสัญญา
ไม่รุกรานกับไทยอีกในเดือนสิงหาคม ๒๔๔๒ ซึ่งไทยเห็นชอบด้วย ซึ่งประเทศไทยก็ได้
พิจารณาเห็นว่าอังกฤษและญี่ปุ่นก็มีอาณาเขตใกล้เคียงกับไทย ก็ควรเจรจากับอังกฤษและญี่ปุ่น
ด้วยในโอกาสเดียวกัน มิฉะนั้นประเทศทั้งสองจะระแวงไปด้วยว่าคงจะมีข้อสัญญาดับว่าด้วย
การช่วยเหลือกันและกัน^{๑๙} ดังนั้นเพื่อแสดงว่าไทยปฏิบัติเป็นกลางโดยแท้ จึงขอเจรจาทำ
หนังสือสัญญาไปรุกรานกับญี่ปุ่นด้วย แม้ญี่ปุ่นจะอยู่คนละฝ่ายกับอังกฤษและฝรั่งเศส นอกจาก
นั้นในการทำสนธิสัญญาครั้งนี้ ประเทศไทยแสดงความเป็นกลางได้แจ้งให้อเมริกา เยอรมัน
และอิตาลีทราบด้วย เพื่อมิให้เขาใจผิด^{๒๐} ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าประเทศไทยได้พยายาม
รักษาความเป็นกลางโดยเคร่งครัด ทั้งด้านภายในประเทศและภายนอกประเทศ แต่ในชั้น
สุดท้าย ความเป็นกลางของไทยก็ถูกละเมิด เนื่องจากขัดกับผลประโยชน์ของประเทศมหา
อำนาจญี่ปุ่น ซึ่งมีนโยบายขยายอิทธิพลลงสู่ทางใต้ในเวลาต่อมา

๓.๔ ผลที่เกิดจากการดำเนินนโยบายผูกมิตรและเป็นกลาง ถึงแม้การดำเนิน
นโยบายเป็นกลางจะสิ้นสุดลงในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๔๔ เนื่องจากญี่ปุ่นส่งกำลังเข้าบุกประเทศ
ไทยและไทยได้ลงนามในสัญญาเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นในวันที่ ๑๑ เดือนเดียวกัน ระหว่างที่ประเทศ
ไทยดำเนินนโยบายเป็นกลางนี้ ประเทศไทยประสบผลสำเร็จในด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ
อย่างมากตามนโยบายของรัฐบาลของพระยาพหลา และ พลตรี ป.พิบูลสงคราม ในสมัย
พระยาพหลา เป็นนายกรัฐมนตรี ประเทศไทยได้ สามารถเจรจากเลิกสนธิสัญญาไม่เสมอภาค
และทำสนธิสัญญาเสมอภาคกับนานาชาติสำเร็จ เพราะการดำเนินนโยบาย ผูกมิตรกับนานาชาติ
ด้วยเสมอภาคกัน จึงได้รับผลสำเร็จในการเจรจาด้วยคือ สมัยรัฐบาลพลตรี ป. พิบูลสงคราม
นโยบายการดำรงความเป็นกลาง ได้ช่วยให้ประเทศไทยสามารถดำเนินการติดต่อกาขาย
ได้กับนานาชาติ ทำให้ฐานะของประเทศไทยเจริญขึ้น มีเวลาในการปรับปรุงกำลังทหารของ
ชาติ เบื้องต้นให้ไทยมีกำลังทหารที่เข้มแข็งและทันสมัยขึ้น ผลที่ตามจากการเจรจาทำกติกาสัญญา
ไม่รุกรานกันกับฝรั่งเศสก็คือไทยได้ดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขงคืนมาใน พ.ศ. ๒๔๔๕^{๒๑} นับว่าการ
ดำเนินนโยบายเป็นกลางของไทย เป็นนโยบายที่ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง

๑๙. หน้า ๓ หมวดสนธิสัญญา หมู่ กติกาสัญญาไม่รุกรานสยามกับฝรั่งเศส , เรื่องเดิม.
๒๐. หน้า ๒ หมวดสนธิสัญญา หมู่ กติกาสัญญาไม่รุกรานระหว่างสยามกับอังกฤษ, ๒๔๔๓ เล่ม ๕
๒๑. โฆษณสาร, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓ มีนาคม ๒๔๔๔ หน้า ๙๗๒-๙๗๓.